

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษา

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อฐานะของสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans-NPLs) ที่มีระดับสูง สาเหตุที่ทำให้สินเชื่อกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างรุนแรงอย่าง ส่วนหนึ่งเกิดจากการดำเนินงานและการบริหารของสถาบันการเงินและของลูกหนี้ ซึ่งปัญหาหลักของสถาบันการเงินในช่วงที่ธุรกิจเฟื่องฟูนั้น ธุรกิจมีการแข่งขันกันมาก ส่งผลให้มีการกระจุกตัวของ การปล่อยสินเชื่อในบางอุตสาหกรรมมีการปล่อยสินเชื่อขาดความระมัดระวัง สำหรับภาคธุรกิจนั้นได้มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน อีกทั้งเป็นช่วงที่ไทยเปิดเสรีทางการเงิน จึงทำให้มีเงินทุนดอกเบี้ยต่ำไหลเข้ามาในประเทศที่มีดอกเบี้ยสูง ในขณะที่รัฐบาลมีนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ จึงจูงใจให้มีเงินเข้าจากต่างประเทศเพื่อแสวงหารายได้จากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยและลงทุนเก็งกำไรในธุรกิจต่างๆอย่างมาก โดยมีการลงทุนทั้งการผลิตและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เกินความต้องการ (Over Supply) นอกจากนี้ ธุรกิจไทยยังกู้ยืมเงินระยะสั้นไปใช้ในโครงการที่จะก่อให้เกิดผลกำไรระยะยาว มีการนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีความชำนาญ หรือมีการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศมาทำธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนเป็นเงินบาท ส่งผลให้บัญชีเดินสะพัดขาดดุลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 5.1 ของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 8.1 ในปีพ.ศ. 2538 ตามลำดับ กดดันให้รัฐบาลต้องประกาศค่าเงินบาทลอยตัวในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 ลูกหนี้ที่อาศัยเงินกู้จากต่างประเทศ ต้องใช้หนี้คืนในรูปเงินบาทมากขึ้น

เมื่อเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ เป็นเหตุให้ธุรกิจเกิดการขาดสภาพคล่อง และสถาบันการเงินไม่ปล่อยสินเชื่อเพิ่มเติม ส่งผลให้ผลประกอบการขาดทุนธุรกิจเป็นจำนวนมากต้องปิดกิจการและเลิกจ้างงาน การผลิตเกือบทุกสาขาไม่ขยายตัวและได้ส่งผลอย่างรุนแรงต่อตลาดการเงิน สถาบันการเงินมีปัญหาหนี้คือคุณภาพและขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง จนบางแห่งถูกสั่งปิดกิจการ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและสูงสุดในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 ถึงร้อยละ 47.70 (ธนาคารแห่งประเทศไทย) เทียบกับต่างประเทศในภูมิภาคเดียวกันที่มียอดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

สูงสุดเมื่อเทียบกับสินเชื่อบริการคือ ประเทศมาเลเซีย ร้อยละ 21 (พ.ย.2541) ประเทศฟิลิปปินส์ ร้อยละ 16.6 (พ.ย.2541) ประเทศเกาหลีใต้ร้อยละ 8.3 (ธ.ค.2542) และ ประเทศจีน ร้อยละ 28 (พ.ค.2544) จะเห็นว่าหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของไทยสูงสุด

อย่างไรก็ตามทางการและภาคเอกชนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้มีการจัดตั้งองค์กรและออกมาตรการต่างๆ หลายมาตรการ วัตถุประสงค์ของมาตรการรัฐบาลในการเฝ้าอำนาจให้มี การปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อแก้ปัญหา หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถ เพิ่มปริมาณการให้กู้ยืมได้ ในช่วงเริ่มวิกฤตจนถึงปีพ.ศ. 2543 รัฐบาลไทยไม่มีนโยบายในการตัดหนี้ เสียจากสถาบันการเงินเอกชนผ่านองค์กรของรัฐโดยตรง ในขณะที่สถาบันการเงินไม่สามารถฟื้นฟู กิจการได้ด้วยตนเอง สถาบันการเงินเหล่านั้นก็จะถูกสั่งปิดต่อมาเมื่อกฎหมายได้รับการแก้ไข สถาบันการเงินจะได้รับการตัดหนี้เสียออก โดยจะถูกแทรกแซงด้วยการสั่งให้ลดทุนปัจจุบันก่อน แล้วเพิ่มทุน โดยใช้เงินของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลจะปรับโครงสร้างสถาบันการเงินที่ถูกแทรกแซง หลังจากนั้นจะประมูลขายให้นักลงทุนเอกชนหรือคงสภาพเป็นสถาบันการเงินของรัฐ

ทางการได้ส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อแก้ปัญหา หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดย อาศัยทั้งกระบวนการศาล และนอกกระบวนการศาล ตามแผนภูมิการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด หนี้ได้ ดังนี้

เร็ว นอกจากนั้น คปน. ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (สปน.) เพื่อดำเนินการตามนโยบายที่คปน. กำหนด โดยการประสานงานให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามกระบวนการที่ คปน. กำหนดไว้ ตามสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ (Debtor-Creditor Agreement-DCA) และสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ (Inter-Creditor Agreement-ICA) สำหรับลูกหนี้รายใหญ่ และตามบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ถ้าเป็นลูกหนี้รายกลางรายย่อย

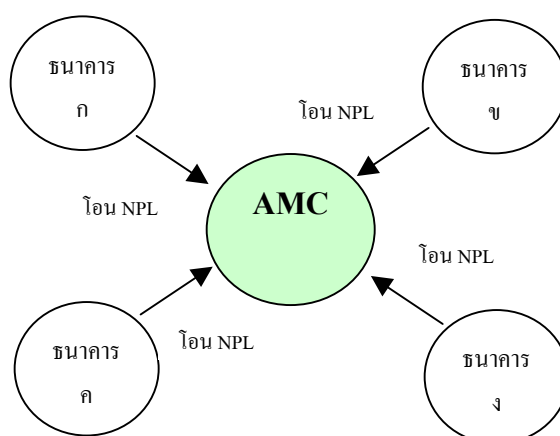
กระบวนการในศาล (Legal Bankruptcy) กระบวนการในศาลอาจเริ่มหลังจากที่เจรจาตกลงกันระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ในเบื้องต้นแล้ว จะช่วยทำให้กระบวนการในศาลใช้เวลาสั้นลง หรืออาจเกิดจากการที่กระบวนการนอกศาลไม่เป็นผลสำเร็จ โดยผลของกระบวนการศาลสามารถแยกได้เป็น 2 กรณี คือหากการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้เป็นผลสำเร็จ ธุรกิจดำเนินการต่อไป หรือหากการเจรจาไม่เป็นผลสำเร็จ ศาลสั่งให้ลูกหนี้ล้มละลายและให้ธุรกิจเลิกกิจการ โดยมีการนำทรัพย์สินออกมาจำหน่ายและนำเงินที่ได้มาแบ่งชำระแก่เจ้าหนี้ ทั้งนี้การเจรจานอกศาลของ คปน. บางส่วนที่เจรจาไม่สำเร็จและอีกส่วนหนึ่งไม่เข้ามาเจรจาในกระบวนการ เจ้าหนี้ได้ฟ้องร้องตามกระบวนการ ทำให้มีคดีอยู่ในศาลจำนวนมาก ดังนั้น คปน. และสำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้ประสานงานจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงินขึ้นในศาลทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เพื่อให้กระบวนการศาลมีทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพได้เร็วขึ้น

ในช่วงต้นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ ดังนั้นช่วงที่เริ่มประสบวิกฤตการเงินจึงไม่มีกฎหมายหรือมาตรการใดๆ ที่จะอำนวยความสะดวกในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น ก่อนจะมีการแก้ไขกฎหมายล้มละลาย นอกจากนั้นยังได้มีหลายองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้น ซึ่งได้แก่ องค์กรเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) บริษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและประชาชน (สงป.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.)

การจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Company-AMC) ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน จุดประสงค์หลักเพื่อช่วยจัดการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของระบบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน และลดจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพื่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่าง

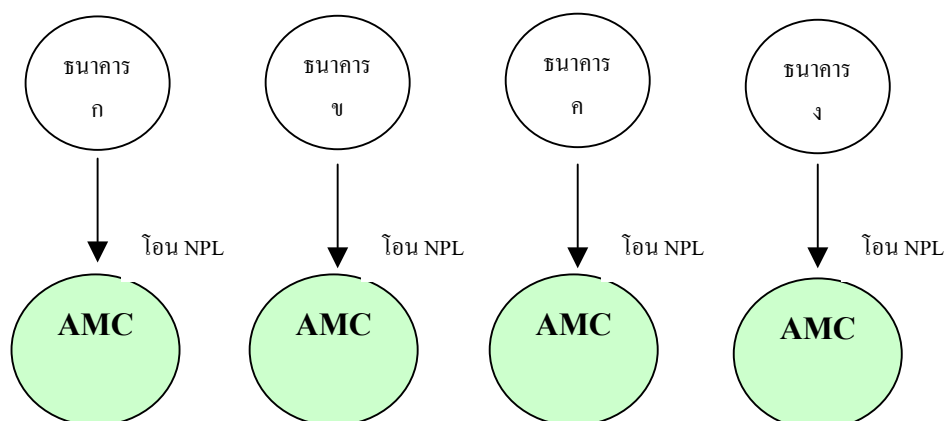
ต่อเนื่องในอนาคต อย่างไรก็ตามเป้าหมายสำคัญของ AMC คือการบริหารสินทรัพย์ด้อยคุณภาพให้มีมูลค่ายอดขายสุทธิสูงสุด ภายหลังจากหักต้นทุนการดำเนินงานและต้นทุนทางการเงินแล้ว เพื่อให้ผู้ประกอบการในธุรกิจนั้นหมดภาระหนี้และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ หากพิจารณารูปแบบการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ AMC ที่มีรูปแบบการบริหารแบบรวมศูนย์จัดการ และแบบกระจายศูนย์จัดการ

AMC ที่มีรูปแบบการบริหารแบบรวมศูนย์จัดการ จะเป็นการจัดตั้ง AMC ขึ้นเพียงแห่งเดียวแล้วรับซื้อหรือโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ มาบริหารจัดการที่เดียว (ตามภาพที่ 1.2) โดยปกติเป็นการดำเนินการโดยภาครัฐ

ภาพที่ 1.2 AMC แบบรวมศูนย์จัดการ

AMC ที่มีรูปแบบการบริหารแบบกระจายศูนย์จัดการ เป็นแนวทางที่สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์จัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ขึ้นเป็นของตนเอง แล้วแยกสินทรัพย์ด้อยคุณภาพออกมาบริหารจัดการ(ตามภาพที่ 1.3)เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความคล่องตัวในการแก้ปัญหามากขึ้น

ภาพที่ 1.3 AMCแบบกระจายศูนย์จัดการ

กรณีประเทศไทย เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ภาครัฐเข้าแทรกแซงสถาบันการเงินที่มีปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในเกณฑ์สูง และไม่สามารถเพิ่มทุนได้ในเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงได้มีการจัดตั้ง AMC ขึ้นหลายแห่ง โดยหากพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บพส.) ที่ตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ.2540 บพส.ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการจัดการกับสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของบริษัทเงินทุนที่ถูกสั่งปิดกิจการ 56 แห่ง หรือสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของสถาบันการเงินที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินถือหุ้นใหญ่ ต่อมาได้ประกาศใช้พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541 เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ โดยการแยกสินทรัพย์ด้อยคุณภาพออกมาบริหาร โดยมีภารกิจให้มีการรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและค่าธรรมเนียม บรรษัทบริหารสินทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดนี้จำนวน 16 แห่ง เป็นบรรษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน 12 แห่ง เป็นบรรษัทบริหารสินทรัพย์ที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินถือหุ้น 4 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ขึ้นตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. 2544 เป็นองค์กรกลางของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยรับโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพจากทั้งสถาบันการเงินและบรรษัทบริหารสินทรัพย์ของรัฐและเอกชน จึงทำให้ บสท.กลายเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่มีอำนาจในการตัดสินใจ และยังมีอำนาจพิเศษในการจัดการหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งทำให้การแก้ปัญหารวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น นับจากวิกฤตการณ์ทางการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการจัดตั้ง AMC ขึ้นทั้งหมด 18 แห่งโดยรับโอนและซื้อสินทรัพย์ด้อยคุณภาพจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่างๆ ได้แก่ บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บพส.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ สุขุมวิท จำกัด บรรษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด บรรษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด(บสก.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ พญาไท จำกัด บริษัท

บริหารสินทรัพย์ เพทาย (ธนบุรี) จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ เอ็น เอฟ เอส จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ พลอย (จันทบุรี) จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ รัตนสิน จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงศรีอยุธยา จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ แม็กซ์ จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ ทวี จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ พาลาก จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ ออมทรัพย์ จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ สุขโขทัย จำกัด บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพลีนจิต จำกัดและ บริษัทบริหารสินทรัพย์ จตุจักร จำกัด

หากพิจารณา AMC ที่หลายประเทศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และประสบความสำเร็จ โดยประเทศในเอเชียที่มีการจัดตั้ง AMC ขึ้น ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศไทย และประเทศเกาหลี ประเทศเกาหลีเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จและมีรูปแบบการบริหารจัดการสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่น่าสนใจ ภาครัฐของประเทศเกาหลีได้ประมาณการว่า สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบธนาคารพาณิชย์จะมีจำนวน 100 ล้านล้านวอน ทั้งนี้จะต้องตัดเป็นหนี้สูญ (Write-off) จำนวน 50 ล้านล้านวอน สามารถฟื้นฟูได้จำนวน 25 ล้านล้านวอน และอีก 25 ล้านล้านวอน AMC ของประเทศเกาหลีที่มีชื่อว่า Korea Asset Management Corporation (KAMCO) จะทำการซื้อไปบริหาร KAMCO ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2540 โดยได้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และพัฒนาในตลาดการเงิน ประการแรก KAMCO ได้ซื้อสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจากสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่อง ประการที่สอง KAMCO ได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ด้วยการใช้กระบวนการที่ดีเพื่อนำเงินคืนแก่กองทุนเกาหลี ด้วยกลยุทธ์การบริหารหลายวิธีกับนวัตกรรมใหม่ๆ หลายประเทศที่มีประสบการณ์ในการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์และต้องประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจาก บริษัทบริหารสินทรัพย์ไม่ได้เข้ามาเป็นแกนนำในการพัฒนาตลาดสินทรัพย์ การไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลข่าวสารข้อมูลและการขาดความร่วมมือจากบรรดาเหล่าเจ้าหนี้ KAMCO ได้มีบทบาทในการสร้างตลาด เป็นตัวกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายกับนักลงทุนในหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และประสบความสำเร็จกับการสร้างความมั่นใจแก่ชาวต่างประเทศ ทำให้ตลาดสินทรัพย์ด้วยคุณภาพกลายเป็นตลาดที่น่าสนใจ การใช้กลยุทธ์ในการเรียกคืนอย่างรวดเร็วไปพร้อมกับ การเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้กับสินทรัพย์เป็นวิธีการที่ก้าวหน้าอย่างมากที่ KAMCO นำมาใช้ในการบริหารจัดการจนทำให้ระดับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 17.7 ของสินเชื่อรวม ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2541 ลดลงเหลือ ร้อยละ 2.3 ของสินเชื่อรวม ณ สิ้นปี พ.ศ.2545

การแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของประเทศไทย ด้วยวิธีการจัดตั้ง AMC นั้นได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพราะต่างหวังว่าบริษัทบริหารสินทรัพย์จะช่วยแก้

ปัญหาระดับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ให้ลดลงเพื่อภาคการเงินของประเทศจะสามารถดำเนินต่อไปได้ การดำเนินงานของกิจการดังกล่าวจึงอยู่ในความสนใจของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงนโยบายการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อแนวโน้มการดำเนินงานของสถาบันการเงินและ ระบบเศรษฐกิจต่อไป

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาถึงบทบาทและการดำเนินงานของ AMC ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพว่า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและการจัดตั้ง บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพื่อสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานหรือ กำหนดมาตรการต่างๆเพิ่มเติมเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ให้มีความคล่องตัวมากขึ้นและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ สะท้อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักการ ขั้นตอน รูปแบบ และวิธีการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ ทั้งรูปแบบรวมศูนย์จัดการและแบบกระจายศูนย์จัดการของไทย และ บริษัทบริหารสินทรัพย์เกาหลี (Korea Asset Management Corporation – KAMCO)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาหลักการ วิธีการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รูปแบบของ AMC ที่เหมาะสมกับประเทศ เป็นประโยชน์แก่ทั้งลูกหนี้ที่ยังไม่เข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของ AMC เจ้าหนี้สถาบันการเงิน บุคลากรและเจ้าหน้าที่ AMC เองที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เพื่อสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างการบริหารและการจัดการสินทรัพย์ด้วยคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงภาครัฐที่จะตระหนักถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม การออก

กฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับขึ้นมารองรับการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและผลักดันให้มีการปรับโครงสร้างหนี้ได้เร็วขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาโครงสร้างรูปแบบ วิธีการ และการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์ในประเทศไทยทั้งแบบรวมศูนย์จัดการและแบบกระจายศูนย์จัดการ โดยแบ่งรูปแบบการจัดการ โดยพิจารณาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ลักษณะการรับโอนสินทรัพย์ รูปแบบการดำเนินงาน แหล่งที่มาของสินทรัพย์ และความเป็นเจ้าของของบริษัทบริหารสินทรัพย์ จึงสามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้

1.1 บริษัทบริหารสินทรัพย์แบบรวมศูนย์จัดการ ได้แก่ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.)

1.2 บริษัทบริหารสินทรัพย์แบบกระจายศูนย์จัดการ ประกอบด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ 16 แห่ง ได้แก่

1. บริษัทบริหารสินทรัพย์ สุขุมวิท จำกัด
2. บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด
3. บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด
4. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พญาไท จำกัด
5. บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพทาย (ธนบุรี) จำกัด
6. บริษัทบริหารสินทรัพย์ เอ็น เอฟ เอส จำกัด
7. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พลอย (จันทบุรี) จำกัด
8. บริษัทบริหารสินทรัพย์ รัตนสิน จำกัด
9. บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงศรีอยุธยา จำกัด
10. บริษัทบริหารสินทรัพย์ แม็กซ์ จำกัด
11. บริษัทบริหารสินทรัพย์ ทวี จำกัด
12. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พาลาภ จำกัด
13. บริษัทบริหารสินทรัพย์ ออมทรัพย์ จำกัด
14. บริษัทบริหารสินทรัพย์ สุโขทัย จำกัด
15. บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพลีนจิต จำกัด
16. บริษัทบริหารสินทรัพย์ จตุจักร จำกัด

การศึกษาครั้งนี้ด้านการวัดประสิทธิภาพจะศึกษาบริษัทบริหารสินทรัพย์แบบกระจายศูนย์จัดการ 15 แห่ง ไม่รวมบริษัทบริหารสินทรัพย์ เพลินจิต จำกัด เนื่องจาก บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพลินจิต จำกัด ได้ยุบกิจการเมื่อ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 ทำให้ข้อมูลไม่เพียงพอต่อการศึกษา

1.3 ศึกษาบรรษัทบริหารสินทรัพย์เกาหลี (KAMCO) การเลือกศึกษา KAMCO เนื่องจาก KAMCO เป็น AMC ในประเทศเอเชีย จัดตั้งขึ้นจากผลของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินเช่นเดียวกับประเทศไทย ในขณะที่ KAMCO รับโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินมาบริหารจัดการสูงถึง 91.75 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (Akiko Terada : 2003) แต่ KAMCO มีความสามารถในการบริหารจัดการโดยมี อัตราการบริหารจัดการ (Disposal Rate)สูงถึงร้อยละ 61.57 ซึ่งเป็นอัตราการได้คืนเงินสด (Cash Recovery Rate) สูงถึงร้อยละ 47.4 (Akiko Terada : 2003) ซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราที่สูง และส่งผลให้ KAMCO ประสบความสำเร็จ การดำเนินงานของ KAMCO จึงน่าสนใจที่จะทำการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างหรือเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

2. การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของ AMC แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 AMC ในประเทศไทยทั้งแบบรวมศูนย์จัดการและแบบกระจายศูนย์จัดการ จะทำการศึกษาในช่วงระยะเวลา 4 ปีแรกของการดำเนินงานยกเว้นบริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงศรีอยุธยาจำกัด และบริษัทบริหารสินทรัพย์ ทวี จำกัด จะทำการศึกษาในปีที่ 2-5 เนื่องจาก AMC ทั้งสองจดทะเบียนตอนปลายปี และยังมีได้มีการดำเนินการโอนทรัพย์สินมายัง AMC จึงไม่สามารถวัดผลการดำเนินงานได้ในปีแรก จึงทำการศึกษาในปีที่ 2-5 ของการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเภทของธุรกิจ AMC เหตุผลที่ทำการศึกษาระยะเวลา 4 ปีแรกของการดำเนินงานเนื่องจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบริษัทบริหารสินทรัพย์ที่ตั้งขึ้นในหลายประเทศของ (Klingebiel :2000) พบว่า AMC ที่ประสบความสำเร็จนั้นเป็น AMC ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพย์สินอย่างรวดเร็ว (Rapid Asset Disposition Vehicle) จะใช้เวลาในการบริหารจัดการสินทรัพย์ภายใน 5 ปี และ AMC ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างกิจการ (Corporate Restructuring Vehicle) จะบริหารจัดการสินทรัพย์ครั้งหนึ่งของสินทรัพย์ที่รับโอนมาบริหารจัดการ ภายใน 5 ปีและอีกหนึ่งเหตุผลของการศึกษา 4 ปีแรกของการดำเนินงาน เนื่องจาก บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) เริ่มดำเนินงานในเดือนมิถุนายน 2544 จึงสามารถวัดผลการดำเนินงานได้เพียง 4 ปี

ส่วนที่ 2 บริษัทบริหารสินทรัพย์เกาหลี (KAMCO) ทำการศึกษาในปีที่ 3 และ 4 ของการดำเนินงานเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล

นิยามศัพท์

การบริหารสินทรัพย์ หมายถึง การรับซื้อหรือรับ โอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงิน รวมตลอดจนหลักประกันของสินทรัพย์นั้น เพื่อนำมาบริหารหรือจำหน่ายโอนต่อไป

สถาบันการเงิน หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่รวมสาขาของธนาคารต่างประเทศ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัทบริหารสินทรัพย์

บริษัท เป็นการรวมกันเข้าหุ้นส่วน เป็นนิติบุคคลที่มีฐานะเดียวกับบริษัทจำกัด ซึ่งมีกฎหมายตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

บริษัท จำกัด เป็นการจัดตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัด เพียงไม่เกินจำนวนที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ถือ

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) หมายถึงเงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระต้นเงินและหรือดอกเบี้ยนับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญา สำหรับสินเชื่อที่ต้องชำระเมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้และได้ทวงถามหรือเรียกให้ชำระหนี้แล้ว เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญา หรือรายบัญชี

สินทรัพย์ด้อยคุณภาพ หมายถึง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่บริษัทบริหารสินทรัพย์รับมาจากสถาบันการเงิน และนำมาบริหารจนหนี้เหล่านี้เกิดข้อยุติ ไม่ว่าจะเป็นการปรับโครงสร้างหนี้ การปรับโครงสร้างกิจการ หรือการบังคับหลักประกัน

การปรับโครงสร้างหนี้ (Debt Restructuring) หมายถึง สถานการณ์ที่สถาบันการเงินยินยอมผ่อนปรนกับลูกหนี้ เนื่องจากลูกหนี้มีปัญหารู้นฐานะการเงิน โดยขึ้นอยู่กับการประเมินสภาพที่แท้

จริงของลูกหนี้ และเงื่อนไข และจัดทำเป็นเอกสารหลักฐานรองรับ เช่น การยึดเวลาการรับชำระหนี้ ออกไป โดยที่หนี้เดิมไม่มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น เป็นการปรับโครงสร้างที่อยู่ในระดับต่ำสุด

การปรับโครงสร้างกิจการ (Corporation Restructuring) หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างที่ จำเป็นที่จะต้องทำการรีรู้อโครงสร้างธุรกิจโดยทำการวิเคราะห์กิจการ คูหนี้สินและส่วนของทุน การ ลดขนาดของธุรกิจ เพื่อให้ผลตอบแทนจากทุนดีขึ้นได้ หรือให้ควบรวมกับกิจการที่บริษัทที่มีฐานะ ทางการเงินที่มั่นคง มีเทคโนโลยีที่ดีกว่า และอาจมีความจำเป็นที่จะต้องปรับในด้านการบริหารการ จัดการ ปรับเปลี่ยนตัวผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริหาร เพื่อบริหารจัดการให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ทรัพย์สินรอการขาย หมายถึง ทรัพย์สินที่ตกเป็นของบริษัทบริหารสินทรัพย์เนื่องจาก การรับซื้อหรือรับโอนจากสถาบันการเงินหรือจากการรับชำระหนี้หรือเนื่องจากการซื้อทรัพย์สิน ของลูกหนี้จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยแยกแสดงเป็น อสังหาริมทรัพย์ (สิทธิการเช่าด้วย) และสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ไม่รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็น สถานะสำหรับดำเนินธุรกิจหรือสำหรับพนักงานและลูกจ้างของบริษัทบริหารสินทรัพย์

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน

ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ หรือผลที่เกิดขึ้น